

10

Bd. 34 num. 17.

22

1714 16

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE REGIO,
FRIDERICO AVGUSTO,
QVAESTIONEM MORALEM,
AN
HONESTAE FOEMINAЕ,
AD
TVENDAM SVAM PUDICITIAM,
VIOLENTVM
INTERFICERE LICEAT
ST VPRATOREM?

PRAESIDE
M. CASP. JVL. VVUNDERLICH,

HAMBVRGENSI,
IN ACADEMIA VVITEMBERGENSI,
A. R. S. MDCCXIV. DIE I. AVGUSTI

TVEBITVR

RESPONDENS,

JOHANNES NICOLAVS KRUSE
NEOFANO - HADELENSIS.

VVITEMBERGAE,
PRELO VIDVAE GERDESIANAE.

I. N. D. O. M.

§. I.

um aliis in rebus verum est πολὺ-
θρύλητον illud: δύσκολα τὰ ναι-
λα, tum praecipue in moralibus;
quae non modo ad servandam
conscientiae tranquillitatem, quae
non minima felicitatis humanae
pars est, faciunt; sed & totam vi-
tae nostrae rationem atque viam
commonstrant, & moderantur. Verum de pulchri-
tudine atque dignitate rerum practicarum jam dicere
non ingredimur; sed potius ipsarum difficultatem, ὡς ἐν
παρῳδῷ in frontispicio hujus disputationis ostendere pla-
cuit. Sunt quidem illae res, quae in actione consi-
stunt, si generatim & universē definiendae sint, non
admodum difficiles; At si sigillatim, & suis veluti ve-
stitiae circumstantiis, delineandae veniant, quasi densissi-
mis velis & tenebris involvuntur. Quippe sunt ipsae
instabiles & fluxæ, atque levī momento intereunt; quod
experientia de omnibus hominum actionibus testatur.
Praeterea exigua circumstantiarum mutatione varian-
tur

A. 2

tur ita, ut modo in vitio ponendae sint, modo virtutibus accensendae. Accedit, quod in tanta tamque proclivi circumstantiarum varietate facile eveniat, ut, qui de ipsis judicaturus est, dum haeret in uno momento, alia & forte graviora praetermittat, atque sic judicio suo fallatur. Quanquam autem haec manifesta sint, si de rebus practicis sigillatim, & ratione existentiae speciatatis, sermo incidat; Nihilo tamen minus & talia non pauca in Ethicis occurront, quae si abstracte, & suis denudata conditionibus particularibus, speculemur, multis difficultatibus implicata inveniantur. Unde est, quod acutissima ingenia mirifice torserunt, & in utramque partem disceptata sunt. Quorundam suo quodam jure referenda est quaestio, quam in fronte gerit nostra disputatio: *An honestae foeminae, ad tuendam pudicitiam, violentum stupratorum interficere licet?* Quae ipsa quoque a celeberrimis viris, aliis quidem affirmatur, aliis vero negatur. Nobis placet, utriusque partis sententias inter se conferre, &, quid nobis videatur, breviter exponere.

§. II.

Ne autem praecipi saltu in rem ipsam feramur, in antecessum notamus, stupri vocabulum, ut Philologis placet, natales agnoscere in Graecia, & derivari a σύω, quod inter obscoena vocabula est, & de iis usurpatum, qui omni impetu in libidinem rapiuntur. Vel, ut aliis videtur, απὸ τῆς γυναικείης, quasi dicatur, stuprum esse, cum libidine incitati, lineas omnis honestatis transeunt. Quae suo loco relinquimus, & jam de genuino vocis significatu quaerimus. Nam multiplex fere offert ejus acceptio: Siquidem 1.) abusive & improprie usurpatum, ita quidem, ut adulterium quoque

que designet; quod tamen, sicuti res ipsa loquitur, immane quantum differt a stupro. Quippe stuprum committitur cum persona extra matrimonium vivente, seu vidua, seu virgine, vel etiam puer. Adulterium autem cum conjugata & jam nupta. Stuprum, si proprie accipiatur, violentiam quandam connotat, cum adulterium utriusque partis consensu committi queat. Stuprum denique intelligitur ex altera tantum parte habere vitium; cum adulterium utriusque partis animam contaminet. Hunc vero significatum aliquid *καταχεγέσως* involvere, dudum observatum est L. VI. §. I. D. ad L. Julian. de adulterio. 2.) Adhibetur in sensu latiori, quatenus nefandam gentilium *παιδερασίαν*, sive commixtionem masculorum, notat, quae nobis alias Sodomiae nomine venit, quaeque nimis altas radices quondam inter Graecos egerat; Ita, ut alicubi etiam in laude positam fuisse afferat Cornel. Nepos Praef. Quo latiori significatu etiam cum ejus, qui stuprum patitur, consensu fieri potest. Sicuti de stupri consuetudine apud Latinos Autores frequens est mentio. Neque diffitemur, ad hunc latiorem sensum referri posse eam vocis acceptiōnem, qua pro quavis turpitudine ponitur. 3.) In sensu autem strictissimo & proprio significat illicitam eamque violentiam honestae virginis aut viduae compressionem. Qui significatus est huic loco proprius. Ne tandem de Synonymia nihil addamus, observamus, Graecis hoc vitium appellari *φθοράν*; Latinis quandoque vitium, virginī oblatum; Poetis nefandum Veneris furtum, rapinam virginitatis, &c. Cum autem stuprum distinguatur in violentum & voluntarium, quorum diversa ratio etiam in propositulo est, hoc loco tantum notamus, de violento sermonem esse.

§. III.

Ut jam Autores, qui circa hanc rem in duas, ut diximus, partes abeunt, producamus; primum pro deant illi, qui quaesitura affirmarunt. Sunt illi, pro vitae genere si distinguantur, alii Theologi, ut Johannes Wolfgangus Jaegerus, celeberrimus Tubingenium Theologus, in Observatt. ad libros Hug. Grotii de jure belli & pacis p. 190. & 191. Itemque VVilhelmus Amesius, Calvinianae Sectae Theologus, von dem Recht des Gewissens lib. V. cap. 31. quaest. 4. p. 680. aliquique, in quibus recensendis vel ea propter parci sumus, ne videamur nimis curiosi theologicarum rerum scrutatores esse, cum hic in argumendo Philosophico versemur. Alii sunt professione & vitae genere Juris-Consulti, ut Joh. Brunnemannus in Tractatu juridico de Inquisitionis processu cap. IX. §. 57. p. m. 208. Stryckius in dissert. de jure conscientiae, cap. VI. No. 94. p. m. 172. Quibus ipsis quoque sua relinquimus, ne videamur in alienam messem immisuri falces, cum & ipsis ex alio, quam Philosophis usitatum est, fonte argumenta sua petere soleant. Denique affirmativae parti accedunt quoque Philosophorum celebratissimi, Sam. de Pufendorf. in Tractatu de officio hominis & civis lib. I. cap. V. §. 20. p. m. 102. Item in libro de jure naturae & gentium lib. I. cap. I. §. 23. p. m. 27. Itemque ὁ πάντων Hugo Grotius in scripto de jure belli & pacis lib. II. cap. I. §. 7. pag. 116. 120.

§. IV.

Tum etiam producamus eos, quibus visum est, quaestionem negare, qui non minori se se offerunt numero. Theologorum, huc facientium, plurimi sunt. Nos adducimus tantum B. Fridericum Balduinum in libro

libro de casibus conscientiae lib. IV. cap. I. cas. XV. pag. 893. & 894. Itemque Augustinum lib. I. de lib. arbitr. cap. V. alios tacemus jam. Ex jure-consultis sunt Christianus Thomasius in Institut. jurisprudentiae divinae libr. II. cap. II. §. 114. p. 171. Nec non B. Casp. Zieglerus in Annotat. ad Hugonem Grotium de jure belli & pacis lib. II. cap. I. §. 7. p. m. 195. Ludovicus Molina, aliquique, quibus adducendis supersedemus, ne indicem Autorum potius scribere, quam rationibus sententiam nostram propugnare velle existimemur.

§. V.

Sed tempus monet potius, ut, omissis omnibus, rem ipsam aggrediamur; Et, cum nobis arriserit negativa; nimurum, non licere honestae foeminae, ad tuendam pudicitiam, violentum stupratorem occidere; manifestum est, (1) nos non loqui de eo, quid in tali casu incumbat, aut ad quid per leges obstringatur honesta foemina; Sed de eo, quid tantum liceat, & in ejus libertate sit positum, ita, ut intaminatam atque illibatam scientiam conservet. (2) Neque sermonem esse de ea, quae profligati pudoris est, & in flagitiosum congressum sponte, consenserit; sed de ea, quae invita, &, cum maxime repugnet, invaditur, & stupro impetratur. Neque (3) de ea; quae fuga sibi consulere, clamore aliorum hominum auxilium sibi parare, vel etiam viribus suis intentatum crimen atmoliri possit; Sed de ea, quae in angustias compulsa, fugere nequeat, hominum auxilio, aut viribus ad parandam defensionem destituta, extraque legum praefidium posita, veluti ad statum naturalem relapsa sit. Neque denique (4) de ea, quae violentum stuprum invita quidem passa sit, in ipsa ramen sceleris patientia nulla caedis consilia agitarit, postmodum

modum autem ad ulciscendum facinus, patratoris necem moliatur; sed de ea, quae in ipso actu, dum vis ipsi intentatur, lethali telo invasorem submovet, & pudicitiae consultit. Nam sicuti actum, ex animo conster-nato profectum, aliquis legum favor solet comitari; ita immitis animi, & acerbam vindictam spirantis esse videtur, post dudum commissum raptum internecio-nem invaforis machinari. Ex quibus, cum satis pateat, quis sit quaestioni status, nunc ordo postulat, ut, qui-bus rationibus sententiam nostram muniri posse, opi-nemur, expediamus.

§. VI.

Itaque jam in medium proferamus rationes, & eas quidem, quas maxime plausu dignas & pondere suo commendabiles putamus. (1.) Cum pudicitia sit vir-tus, aut animi decus, in propatulo est, eam per alienum scelus eripi non posse: scilicet τα εφ ημιν, sive ea, quae revera nostra, & in nostra potestate posita sunt, sunt omnes virtutes & vitia, quae nostrum consensum de-poscunt; ut recte judicat Stoicorum decus, Epictetus, in Enchiridio cap. I. Quantumvis itaque externam vim patiatur honesta foemina, illud tamen, quod ma-tronium decorum primum est, nullam vim patitur; Pudicitia scilicet manet illibata, quamdiu animus inte-ger & incorruptus perseverat. Crudele autem vide-tur, eum vita spoliare, qui, licet improbus, optimum tamen decus neque eripere, neque violare queat. Cui affine est (2.) quod virtus moralia, quae revera homi-nem dedecorant, non inferantur in animam per exter-nam vim; Sed ex ea, tanquam corrupto fonte, propul-lulent. Proinde ita habendum est, quod si honesta vir-go non possit omnino tueri corpus suum, tuendam esse animam,

animam, ne contagio ad illam promanet; corpus autem, quoniam extra ipsius vires in hoc casu positum fuit, citra ullum probrum, quod ipsi imputari possit, contaminari. Quo observato, vicissim appareat, inhumandum esse, propter jacturam rei alienae, & de se fluxae atque transitoriae, alterum privare bono inaestimabili, caeterorumque bonorum omnium veluti primo, vita scilicet; cum talismodi jaictura longe tutius conscientiae solatio compensetur. Iraque (3.) longe melius & fibi, & violento stupratori consultit honesta foemina, si omnibus viribus, quantum potest, conetur defensitare corporis sui decus; ita tamen ne vitae adversarii vim paret. Interim sese sedulo cohibeat a consensu voluntatis, & mentem servet integrum utroque pacto; dum & libidinem illicitam arcet ab anima, & violatori locum concedit, seria poenitentia commissum flagitium eludiendi. Nam alieno sanguine inquinare manus, tantum est scelus, a quo tota natura abhorret; cujusque foeditas, si vel in ipso actu non elucescat, postmodum tamen intolerabilibus conscientiam vellicationibus perimere posset, & ad desperationem provocare. Accedit (4.) quod stuprum non possimus aliter interpretari, quam quandam honoris rapinam; jam honor residet fundamentaliter in virtute; atque eatenus inviolabilem esse per vim corpoream, jam ante evictum est; extrinsecus autem in existimatione & opinione aliorum de nostra virtute. Quo posteriori sensu acceptus honor licet periclitetur, quatenus aliis non facile persuaderi potest, foeminam, quae vim passa est, in stuprum non consensisse; nihil tamen secius vel per subsecutae vitae innocentiam labecula illa elui potest, vel tan-

B

dem

dem persvadetur insontis personae integritas iis, qui contrarium senserant, vel denique murus ille aheneus

Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa, omnibus arietibus robustior est. Neque non meminisse decet (5.) quod minime parsit, hominem plus consulere honori, quam conscientiae. Est enim honor, quatenus per violentum grassatorem violari potest, res quaedam externa, & alioquin casibus obnoxia; conscientia autem interna, & ejus morbi non ita facile sanabiles. Imo, cum citra nostram culpam honoris detrimentum patimur, eo ipso adversus summum Numen nihil peccamus; peccamus tamen, quando conscientiam contaminamus, quod omnium gravissime fit per caedem voluntariam. Nam quod atrocius flagitium committi potest, quam ita ulcisci inimicum nostrum, ut & praesenti & futura vita simul exuatur? & quid juvaret, quounque modo famae suae consulere, cum interim conscientia foeditissime contaminetur, cuius aegritudo deinceps nocte dieque animum scrutiet? Quam rationem ego quidem existimem plurimum habere ponderis ad convincendos animos, non licere violentum stupratorem occidere. Suppetit & (6) hæc ratio, quod honor, quatenus in aliorum de nobis opinione consistit, non videatur tanti esse, ut propterea & aliena vita rapiatur, & propria mens polluatur. Est enim honor multiplicibus fortunae casibus obnoxius, & a coeco fortis impetu potius pendet, quam a nostro arbitrio. Id quod prolixis rationibus demonstrare velle, esset extra oleas vagari, & declamatorem potius, quam Philosophum, agere. Si cui placet experientiam quotidianam consulere, vel historiae amplissimos campos lustrare,

lustrare, non habebit, cur dubitet de honoris mundani
inconstantia. Quis proinde dixerit, pro afferenda rei,
alioquin casu periturae, integritate licere alterius vitam
profundere? Liceat (7.) ex similibus exemplis arguere.
Ita, qui convitiis innocentes incessit, & proscindit, pro-
cul dubio honorem nostrum periculo maximo exponit
& turpiter lacerat: Habent enim dictoria & convitia
eam indolem, ut paulatim latius serpent, & magis ma-
gisque invalecant. Imo quandoque probra, inter tu-
multum sponsa, in publicam infamiam abierunt. Quis
autem existimet licitum, ut hujusmodi famae laesiones
laudentis morte expientur. De similibus itaque simi-
liter judicare fas esto. Quae vim passa est, cum eam
nulla ratione evitare potuerit, scortum non est, & me-
retrix appellari nequit. Qui alienum ipsi crimen im-
putare velit, omnium prudentum judicio ipse flagiti-
fus erit. Addimus (8) nullam dari proportionem in-
ter vitam hominis, & labem aliquam corporis, ex vio-
lento compressu resultantem. Haec enim multis mo-
dis reparari potest & compensari; illa vero nullo pror-
fus pacto. Pugnat itaque caedes compressoris vio-
lenti cum legibus de justitia commutativa, quae pro-
portionem accuratam inter delictum atque poenam ob-
servari praecipit. Possimus & hinc firmamentum sen-
tentiae nostrae conciliare; Si cogitemus (9.) nullatenus
excusabiles esse virgines, quae fibimet ipsis mortem in-
ferre velint, tantum propterea, ne stuprum pati coge-
rentur. Sic neque excusatione dignae erunt, quae ali-
um vita spoliare voluerint, ut ipsae sint a stupro tutae;
cum proximi vitae tantumdem curae habere par sit,
quantum nostrae ipsorummet. Peccayerit itaque gra-
viter,

viter, quae alterum vita privat, quo ipsa injuriam cordis declinet. Denique (10.) succurrit, quod non est levis momenti; Non licere malo turpi malum triste redimere; h. e. nefas esse, ut grande aliquod peccatum committamus, quo a poena vel infortunio liberemur. Hoc autem faceret, quae gravatorem interimeret, ne stupro ipsa violaretur. Est enim stupri perpetratio nihil aliud, quam casus quidam tristis, & pars infelicitatis, quae conscientiam nihilo reddit in honestiorem; Cum contra caedes voluntaria sit haud dubie inexcusabile peccatum. Quibus nos rationibus permoti, existimamus, pessime consulere conscientiae foeminam, quae, ut stupri dedecus declinet, invasorem interimat.

§. VII.

Quoniam vero superius quoque mentionem fecimus eorum, quia nobis dissentunt, & affirmativam tuerentur; proinde jam ratio exigit, ut ipsorum argumenta videamus, & breviter confutemus. Primo ergo objiciunt, sexui muliebri nihil jucundius & pretiosius censeri sua pudicitia; qua semel amissa, foeminae omnibus sint contemtui, & ludibrio expositae. Cui objectioni facile occurritur, adhibita distinctione inter eas, quae in congressum consentiunt, & eas, quae a tam flagitiosa consuetudine constanter abhorrent. Illae, ut proprii animi vitio sibi dedecus parant; ita hae penes omnes intelligentes sibi castitatis & pudicitiae intaminatae laudem conservant. Porro objicitur, quod virginitas sit bonum corporis irreparabile, qua erepta, fiat jactura, nullo medio pensanda. Nam eo ipso, dum dicitur bonum corporale, conceditur, eripi posse citra virtutis

tutis detrimentum. Non quidem id nunc agimus, ut Thomasi hypothesin defendamus, qua ille probatum it, virginitatem, physice consideratam, restituи posse per aequivalens; cum ipse non explicet, quid intelligat per aequivalens illud, quo virginitatis damnum compensari valeat; Sed illud tantum urgemos, inter corporis aliquod decus, aestimabile quidem illud, sed tamen caducum, & ipsam hominis vitam nullam intercedere proportionem. Quid? quod inde sequatur, viduam, cui nullum periculum amittendae virginitatis sit pertimescendum, non habere rationem, cur ullo pacto sese tuetur a violento stupratore. Tertio urgetur, quemvis, prout sibimet proximus est, ita obstrictum esse, ad quasvis injurias, sibi intentatas, amoliendas. Nam hoc maxime, si quicquam aliud, cum grano salis intelligentum, & moderamen inculpatae tutelae inter legitimos limites cohibendum est. Praecipue cum de vita alterius agitur, res potius Magistratus judicio permittenda, quam quicquam committendum est, quod absque periculo animalium fieri non possit. Quarto quidem ad legem provocant, & clamant, illam praecipere, ut quaelibet etiam cum morte & interitu stupratoris pudicitiam suam conservare annitatur. Etenim, ne dicamus, frustra in subsidium vocari legem, quae nuspiaи apparet, neque dum producta sit; sufficit abstinentiae animi atque voluntatis, quae sibi, tanquam proprium decus, vendicat castitatem & pudicitiam. Et, si qui judices in eas, quae morte multarint suos violatores, mitius pronuntiandum potent, id repentino dolori, & affectuum perturbationi datur; Ex quo tamen non consequitur, id fieri absque gravi conscientiae vulnere

ejus, quae illud ausa sit. Quinto dicitur, foeminam, quae intermisserit tam truculentam sui defensionem, omnibus suspicandi ansam praebere, ipsam in facinus confessisse, indeque non corporis modo labem trahere, sed animi etiam dedecus conciscere. Quippe ubi testimoniis hominum stare non licet, recurratur ad omniscium Numen, & internum cordis dictatorem; qui uterque testis ubi nos absolvit, conscientiae sua constat tranquillitas, nullis sinistre opinantium suspicionibus intervertenda. Sexto in codice sacro praesidium quaeritur, & sigillatim in eo, quod Deut. XXII, 25, afferitur, concubentem cum virgine despontata capitali poena afficiendum esse. Abludit enim hoc dictum a themate nostro, quatenus ibi peculiariter de despontata agitur; ubi nos contra omni modo solutam & extra conjugium viventem induxerimus. Et illud insuper largimur, magistratus esse, capitalia supplicia hujusmodi violatoribus decernere. Sed quis inde colliget, idem juris esse privatis hominibus, praesertim in re, ubi vindicta excedat modum delicti, aut damni illati. Septimo existimatur, vitam atque famam pari passu ambulare; atque exinde, quae pro tuenda vita liceant, eadem & pro tuenda fama licere. Namque hic maxime desideratur concludendi nervus; siquidem per privatum hominem, eumque & violentum & clandestinum furem, fama neque laedi, neque eripi potest; quin eadem, si quid oblati vitii, in vulgus emanet, auctoritate magistratus sarta arque tecta conservari possit. Cujus commatis est, quod octavo dicitur, honorem cuivis non minus cordi esse debere, quam ipsam vitam. Nam illud verum est, si subsistatur intra honesta tuendi

tuendi media. Sin autem & manus sanguine humano,
& conscientiam scelere polluat, non tam honorem tu-
eatur homo, quam laedit. Neque denique nono quic-
quam proficiunt, qui vel ad exempla earum se se recipiant,
quae integritati pudoris sui violatorum morte
parentarint; vel eorum etiam testimonia cumulant,
qui hujusmodi cædes, tanquam facta heroica, commo-
dere conati sunt. Non enim, ubi de eo, quod fas est
loquimur, in censum venit, quid ille aut illa fecerit, sed,
quid, salvo jure, facere debuisset.

§. VIII.

Quibus ita in utramque partem ponderatis, no-
bis potiora videntur argumenta, quibus negativa nitit-
tur; quam illa, quibus affirmantes tueri se laborant.
Quae ita intra paucas lineolas de arguento non pa-
rum difficulti differere voluimus, id unum optantes, ut
aequus, & veritatis amans lector, omnia aequa judicij
lance, & missis præjudiciis, expendat, &, si qua parte
firmiores sibi videntur habere rationes, eas nobiscum
candide communicet. Nos interim Deo, veritatis
autori & tutori maximo, damus gloriam
sempiternam!

S. D. S. G.

NOBI-

NOBILISSIMO, PRAESTANTISSIMOQUE
DOMINO RESPONDENTI
S. P. D.
PRAESES.

Non sine voluptate recordor ejus temporis, Nobilissime Dn. Commilito, quo literis humanioribus una operam dabamus in Lyceo Hamburgensi. Jam tum occulto quasi ductu naturae & ingenii mei ad Te amandum & complectendum rapiebar. Quanquam autem ex eo tempore, quae sunt hominum fata, aliquandiu disjunctis locis fuerimus, & proinde a consuetudine prohibiti; ita tamen, quod ex animo gaudeo, visum est Deo, rerum nostrorum moderatori, ut in inclita Vitembergensi Academia vicissim conjungeremur, & una in publicum, periclitandrum virium cauſa, prodiremus. Inde nescio propemodum, Tibine, an mihi potius gratulari debeam. Verum cum haud dubie id officium a me expectes, eos in omni literarum genere progressus laudabiles ex sincero animo gratulor, Deumque obsecro, ut porro conatus Tuos paterna cura foveat, salubribus consiliis regat, & ad optatissimum finem provehat. Et, quando non admodum lauta & ampla in re agis, quae communis bonarum mentium fors est, propitium Numen largissima clementia defectus omnes supplet; Teque exemplum faciat, quod alii intuentes, discant, Deo praeside, animum obsfirmandum, & de secundissimis quibusque successibus non desperandum. Quod cum diffidere & animus Tuus erectus & acer, & composita ad veram pietatem indoles, non sinat, divinae curae Te commando, quacunque occasione, ut res & facultates siverint, Tuis commodis inservitus. Vitembergae, pridie Cal. Aug. MDCCXIV.

Tuus

-1901-

omni studio & voto

M. CASPAR JVLIVS VVNDERLICH.

Wittenberg, Diss., 1714

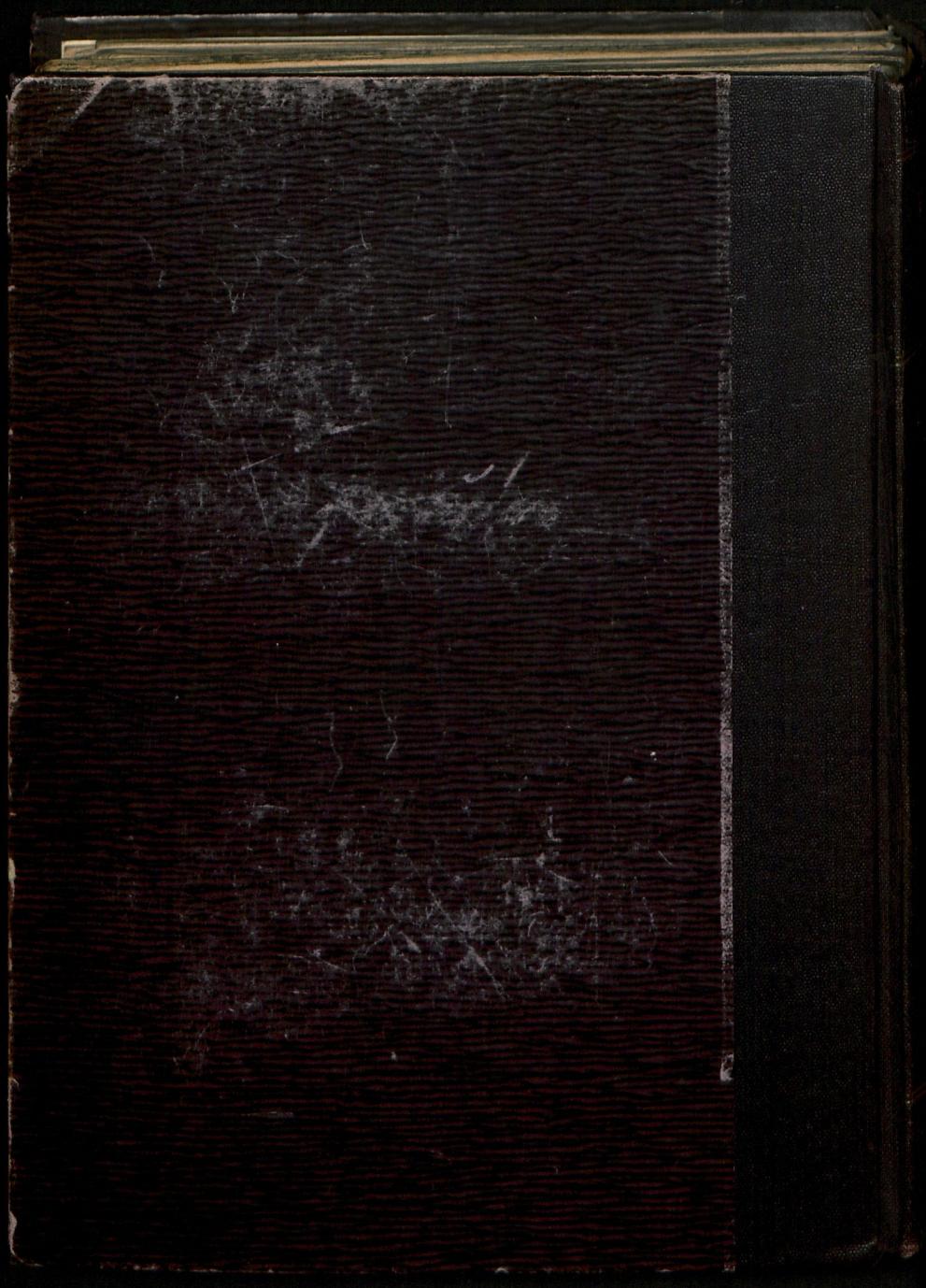
ULB Halle
005 302 560

3

Sb.

KD.18

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt

urn:nbn:de:gbv:3:1-430826-p0022-5

DFG

B.I.G.

Black

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

Centimeters

Inches

8
7
6
5
4
3
2
1
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

Farbkarte #13

10 22
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE REGIO,
FRIDERICO AVGVSTO,
QVAESTIONEM MORALEM,
AN 1714 16
HONESTAE FOEMINAE,
AD
TVENDAM SVAM PVDICITIAM,
VIOLENTVM
INTERFICERE LICEAT
STV PRA TOREM?
PRAESIDE
M. CASP. JVL. VVUNDERLICH,
HAMBYRGensi,
IN ACADEMIA VVITEMBERGENSI,
A. R. S. MDCCXIV. DIE I. AVGUSTI
TVEBITVR
RESPONDENS,
IOHANNES NICOLAVS KRUSE
NEOFANO - HADELENSIS.
VVITEMBERGAE,
PRELO VIDVAE GERDESIANAE.

